

DOMÈNEC REIXACH, DIRECTOR DEL TEATRE NACIONAL DE CATALUNYA

Text: CELES PIEDRABUENA / Fotos: JORDI PLAY

"Representar el TNC és un orgull"

Domènec Reixach s'encara amb la seva segona temporada al capdavant del Teatre Nacional de Catalunya amb molta il·lusió i optimisme, sabent que la programació del Nacional es destaca per la seva varietat i qualitat.

Sap que l'escena barcelonina es troba en un moment excepcional i vol que el Teatre Nacional de Catalunya (TNC) en sigui el màxim exponent. Tancada la controvertida etapa de Josep Maria Flotats, sembla que les aigües baixin més calmades per la llera del Nacional. Domènec Reixach creu que, ara com ara tothom té ganes de mirar endavant i de ser positius, assegura que el públic ha fet seu el teatre i tanca la polèmica dient que no ha criticat mai en Josep Maria Flotats ni ho farà ara.

Fent gala de la professionalitat que el va caracteritzar durant els deu anys de director del Romea, Domènec Reixach no amaga que la seva màxima ambició personal és que el Teatre Nacional sigui un punt de referència a Europa; això sí, mirant d'arribar a un públic tan ampli com sigui possible.

Hi ha hagut qui li ha retret (en Josep M. Flotats mateix, posem per cas) que fos persona de despatx, que no trepitja gaire els escenaris. Fa l'efecte que és d'aquella mena de gent que treballen en la foscor, com formigues, sense que ningú els senti, però caminant amb pas ferm i decidit. I és que el que ell vol és que, l'autèntic protagonisme, el tinguin els directores d'escena. Sap que no hi ha millor reconeixement del seu treball que un pati de butaques dempeus aplaudint una obra.

—Com es presenta aquesta segona temporada del Teatre Nacional de Catalunya (TNC)?

—Aquesta és la segona temporada i mitja gairebé del Nacional, la primera meua com a responsable

i, com que som al començament, es presenta carregada d'il·lusió i de bones perspectives. Espero que al final de la temporada el balanç sigui bo, amb una programació que presenta espectacles molt coneguts, però en què també hi ha coses d'un cert risc i d'una certa investigació, i que per això té molts interrogants.

—Quin balanç faria del primer any?

—Bé, jo crec que el primer any, sota la direcció d'en Josep Maria Flotats, ha estat un any molt positiu, en el sentit que el públic ha fet seu el teatre. Un teatre, un nou espai cultural, sempre tarda un temps a implantar-se en una societat fins que aquesta no se'l fa una mica seu. Aquí hi ha hagut tres coses: que els espectacles han cridat molt l'atenció, que és un edifici molt singular i la gent ha tingut ganes de conèixer-lo, i que el teatre viu un bon moment. I, pel fet de ser aquest el primer any d'obertura del teatre, l'assistència ha estat altíssima.

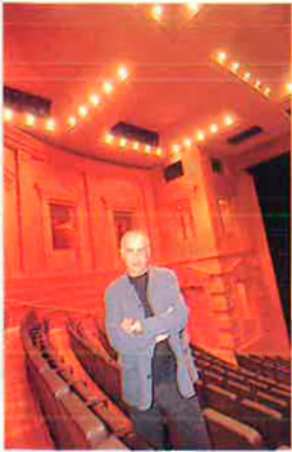
—Catalunya necessitava un Teatre Nacional?

—Mira, jo m'emporto sorpreses. En els números es veu que per aquest teatre ha passat una xifra de gent molt important (el resum de l'activitat artística de la temporada 97/98 dona una ocupació de 240.310 persones). I no solament

per veure teatre, també hi ha hagut (i hem de ser clars, transparents i honrats) concerts, lectures i òpera. És això el que li ha donat l'autèntic sentit, sinó faríem demagògies. La gent ha demostrat que sí, que volia tenir aquest teatre.

—Creu que amb el pressupost que té es pot garantir una bona temporada?

"Vull que el protagonisme, el tinguin els creadors, els directores d'escena. Jo crec que una societat moderna crea un equipament com aquest perquè siguin molts creadors a donar-li una personalitat."

—El pressupost d'aquesta segona temporada és de 850 milions de pessetes. Vejam, la gent de teatre sempre tenim tendència a dir que és insuficient. Si parlem de pressupostos per a equipaments d'aquestes característiques de nivell europeu la inversió que s'hi fa no és alta, és correcta. Si ho comparem amb els mitjans que es mouen a la ciutat és excel·lent.

—Pot haver-hi qui pensi que són massa diners.

—La cultura, en general, és cara. És el fet de treballar en directe, en viu, que no deixa mecanitzar la producció. És a dir, pots tardar molt i et pot costar molt de fer el motlle d'una ampolla, però després en fas moltes; però això en representació és impossible. Per tant, diríem que la mà d'obra s'apuja, els materials s'apugen, el metro de fusta s'apuja, el quilo de pintura també, i no tens manera humana de rebaixar-ho, perquè cada vegada ho necessites més.

—Quines prioritats s'ha marcat en la programació?

—Els quatre pilars serien la revisió dels clàssics, catalans i universals; la dramaturgia contemporània, la catalana i la universal, que és on pensem invertir-hi més mitjans i investigació; els espectacles multidisciplinars i la dansa. Amb aquests espectacles, com que és la primera temporada, no hem arribat a rebreixir en un projecte que tenim al cap, que són els espectacles per a un públic jove; aquells espectacles que no són infantils, ni el teatre d'adults que veuen portats pel centre d'ensenyament, sinó espectacles pensats per a la seva estètica i que voldríem que vinguessin a veure per iniciativa pròpia.

—En la presentació de la temporada del *Mercat de les Flors*, el director, Joan Maria Gual, no semblava pas gaire content sobre la programació del Nacional. Deia que gairebé era la mateixa, que no era competitiva.

—Bé, jo l'he mirada i la veig molt diferent. És a dir, el nostre teatre és un teatre amb un 90% de producció. Nosaltres creem espectacles, contractem els actors i construïm les escenografies. Hi ha algun punt de coincidència, que seria la presència internacional, però a mi em sembla que la presència internacional que portem nosaltres i la que porta el *Mercat* es complementen molt bé. Això beneficia el públic de Barcelona, que podrà veure bons espectacles al *Mercat* i al Nacional; per tant, no veig el problema que retreu en Joan Maria Gual que, per una altra banda, respecto moltíssim.

—Amb la seva gestió allò que sí que s'ha aconseguit és de posar punt final a la polèmica que sempre havia envoltat el Nacional?

—Crec que després d'un any, que ha estat molt dur per a la gent de teatre, la gent té ganes de mirar endavant i de ser positiva. Així, em penso que aquest és

una mica l'aire que es respira, que hi hagi una bona temporada i que ens ajudem els uns als altres, perquè, aquest bon moment que viu el teatre, no el fem malbé, sinó que el millorem en contingut i en exigència.

—Poques vegades s'ha sentit una paraula lletja d'en Domènec Reixach sobre Josep Maria Flotats.

—No l'he criticat abans i no ho faré ara. Potser molta gent s'ho esperava, però tinc un respecte per la feina de qualsevol professional i em vull mantenir al marge d'aquesta qüestió.

—Des del dia del seu nomenament, no s'ha cansat de repetir que el que ha de prevaler en el Teatre Nacional són els criteris artístics i no pas la recaptació.

—Diria, sobretot, que aquest és el paper que ha d'assumir el teatre públic. Crec que el teatre públic ha d'abastar aquell espai que la societat civil per ella mateixa no ocupa, perquè si ja ho fes, no caldria. Aleshores, aquestes dotacions altes també són per a cobrir aquest

aspecte de teatre no comercial, que essent d'entreteniment també és de reflexió, i que serveix per reflexionar sobre la nostra llengua i retrobar-nos amb els nostres clàssics, per fer una projecció cap al futur amb els nostres autors més joves.

—Ara que parla de projecció, si no ho tinc mal entès, un dels seus objectius és de fer del TNC una referència inqüestionable de l'escena teatral europea.

—Sí. L'ambició personal (ja veurem si ho aconseguim) és que al Teatre Nacional, i mitjançant el Nacional, el teatre català en general, sigui un punt de referència a Europa. Tenim una llengua, però a través de la llengua també tenim una enorme complicitat amb els espectadors. Els suecs han aconseguit un prestigi teatral, uns directors molt reconeguts i uns bons autors que es projecten a Europa. A mi, m'agradaria que aquest bon moment que es viu

aquí d'alguna manera traspassés fronteres, que ja ho ha començat a fer, i que el teatre català fos conegut com un teatre de qualitat, d'exigència i de contingut. Per tant, si el Teatre Nacional ho pot aconseguir, a continuació ho poden aconseguir les companyies i el teatre català.

—Tornant una mica enrere, sincerament, què va pensar quan li van oferir la direcció del Teatre Nacional de Catalunya?

—Que em venia en un moment personal molt bo, perquè anímicament tenia ganes de canvi, no ja al Teatre Nacional, sinó que ja feia deu anys que era director del *Romea* i tenia ganes de tenir més responsabilitat allà on fos. I, evidentment, per a una persona que ha fet tota la carrera aquí, d'una manera voluntària, volguda i decidida, poder representar el màxim teatre del país és un orgull, un repte, un cangueli, però tot això estimula.

"No he criticat en Flotats abans ni ho faré ara. Vull estar al marge d'això. El que no entenc és que, amb la importància que ha tingut el teatre independent al nostre país, el TNC pugui no tenir-lo en compte."

—Hi ha qui ràpidament identifica el Nacional amb la Generalitat. Com ho veu?

—El Nacional és un teatre que, a través del Departament de Cultura, depèn del govern de la Generalitat. Això passa amb tantes i tantes institucions a tants i tants països. És a dir, a França els teatres públics i els centres dramàtics depenen dels governs que hi ha. El Centro Dramático Nacional depèn de l'INAEM, on de primer va manar la UCD, després el PSOE i ara hi mana el PP i continua essent el Centro Dramático Nacional. Això vol dir que a poc a poc ens anem incorporant a una certa normalitat.

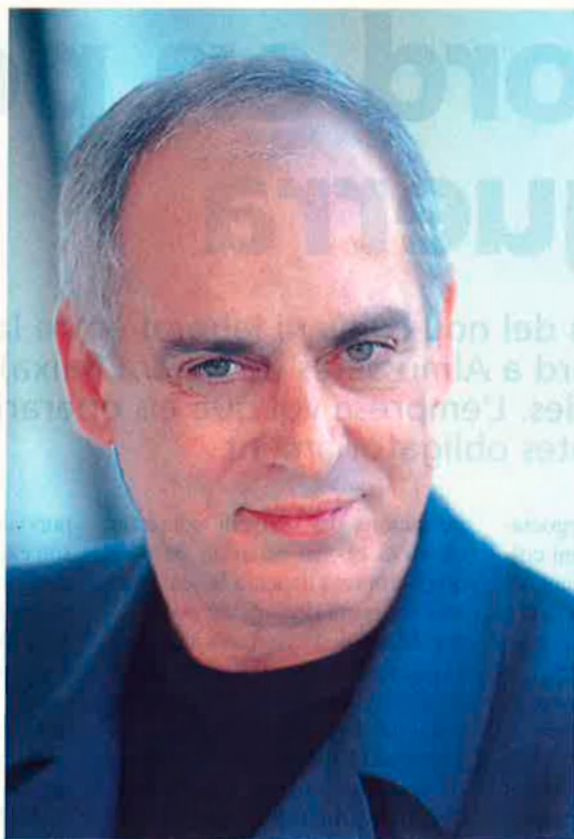
—Tant si es vol com si no es vol, amb la Ciutat del Teatre sembla que s'estableixi una pugna entre la Generalitat i l'Ajuntament per l'escena teatral barcelonina?

—Això és anecdòtic. És a dir, els equips restaran. Potser un dia hi haurà una tercera força al poder o, qui sap?, una sola força acapararà totes dues institucions. El que hem de veure és quin és el projecte artístic dels

components en joc. Es parla molt de la Ciutat del Teatre, però la Ciutat ja té dos components molt definits, que són el Mercat de les Flors i l'Institut del Teatre, i hem de veure la trajectòria que ha tingut el Lliure i aquest salt endavant que fa. Estic convençut que al darrere hi ha molta gent. Per tant, jo donaria un vot de confiança al ciutadà. El que passa és que tenim una tendència a ser negatius i una tendència a condemnar les coses ja abans de néixer. Per això, jo en aquest cas, seria més generós.

—Sempre s'ha dit que en Josep Maria Flotats es negava a acceptar les condicions que li imposaven. Les va acceptar vostè?

—Jo ja les havia acceptades com a director del Centre Dramàtic. A mi, ningú no m'ha fet cas, però jo era al Romea i tenia les mateixes condicions. D'una manera voluntària havia incorporat els es-

—Imagini's que a les pròximes eleccions no guanyés CiU, què podria passar al TNC?

—Una mostra de maduresa seria que es respectessin els contractes professionals.

Aquesta democràcia, la fem entre tots. Té molts més avantatges que no inconvenients, i el canvi de director no em sembla tan significatiu per a posar-la en qüestió. Si guanyen uns altres i volen canviar el director, continuaré defensant la democràcia, malgrat aquests petits detalls que a Alemanya i a París s'encaren amb més maduresa.

impensable de fer-ho d'una altra manera.

—Amb la seva feina de director del Nacional s'ha aconseguit un teatre més públic, més obert a tothom?

—Diríem que assumeixo amb tota plenitud i consciència el rol que he de fer. Sóc un director, una persona que vinc de la interpretació, que m'he mogut per la direcció, però que sóc més per a dirigir un projecte que no per a dirigir espectacles. Vull que l'autèntic protagonisme, més enllà de parlar dels conceptes generals de la programació, el tinguin els creadors, els directors d'escena. Sobretot és el concepte, jo diria noucentesc, allò que canvia d'una forma radical. Abans es donaven molts diners a una persona perquè tiris endavant. Jo crec que una societat moderna, que mira al futur, crea un equipament d'aquestes característiques perquè siguin molts creadors que li donin una personalitat i un estil. És molt més difícil, és il·lusoriador i, d'una altra banda, em sembla molt més just.

pectacles de teatre en què la dansa tenia un paper important i havia iniciat un camí de coproduccions amb les principals companyies catalanes. Un cop aquí, el que queda lleig, el que no és de bona presentació, és que hi hagi un percentatge. El que ens hem de demanar és per què s'arriba a establir aquest percentatge. Si hi hagués hagut el diàleg i l'entesa convenients per a conjugar els objectius que un govern ha de tenir amb els objectius que un teatre públic ha d'establir, segurament que no s'hauria parlat de percentatge i s'hauria arribat a una entesa. El que jo no entenc és que, amb la importància que ha tingut el teatre independent en el nostre país, amb la significació que tenen avui les seves creacions, tant a Catalunya com a la resta de l'estat i a Europa, un Teatre Nacional es pugui plantejar la programació sense tenir-los en compte. Com a persona de teatre, no ho veig pas així. Jo estic encantat de pensar que puc comptar amb ells per a projectes determinats. Em sembla

